

Riskinarvioinnin tutkimusyksikkö
Kirsi-Maarit Siekkinen

20.5.2013

Kokous: 17th Meeting between Focal Points and EFSA

Paikka: Dublin Castle, Dublin (Irlanti)

Aika: 7–8.5.2013

Osallistuja: Kirsi-Maarit Siekkinen, Evira

Lisätietoja: www.efsa.europa.eu

Focal Point -kokous järjestettiin EUn puheenjohtajamaa Irlannissa (<http://www.eu2013.ie/>), jolle puheenjohtajuuskausi oli jo sen historian seitsemäs. Irlannin elintarviketurvallisuusviraston (FSAI) johtaja Raymond Ellard toivotti kokouksen osallistujat tervetulleiksi järjestyksessään seitsemänteentoista Focal Point -kokoukseen.

Kokouksesta poissa olivat seuraavien maiden edustajat: ME, PT ja RO. Lisäksi uusia maansa edustajia osallistui kokoukseen neljästä maasta (AT, EL, HR ja LV).

Kokouksessa käsiteltiin mm. mahdollisesti tuleville EU -maille räätälöityä tukiohjelmaa (pre-accession programme), Focal Point -toiminnan arviointia, riskinarviointikoulutusta, Focal Pointtien käyttämiä tiedonvaihtotyökaluja sekä EFSA:n yhteistyöorganisaatioihin (ns. artikla 36 lista) liittyvää uudelleenarviointia.

Lisäksi Eileen O’Dea (FSAI) kertoi kokouksessa jäsenmaiden ja EFSA:n välisestä yhteistyöstä tiedonkeräykseen ja tiedon harmonisointiin liittyen.

Jäsenmaat jakoivat tietoa mm. EFSA:n pysyvistä verkostoista (SK ja ES), meriympäristössä esiintyvistä muovisista mikrohiukkaisista (DE) ja FR kokemuksistaan Artikla 36 listan organisaatioiden arvioinnin aloittamisesta. Kohti EU -jäsenyyttä matkaava Kroatia kertoi EFSA:n pre-accession programme yhteistyöhön liittyvistä kokemuksistaan. Kokouksessa kuultiin myös katsaus Advisory Forumiin (myöhemmin tekstissä AF) sekä sen viestintäryhmän (myöhemmin tekstissä AFCWG) viimeisimmästä kokouksesta.

EFSA:n Stef Bronzwaer esitteli EUn laajentumispuutteisiin liittyvää **EFSA:n tukiohjelmaa (pre-accession programme)** ehdokasmaille (Turkki, entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia, Montenegro ja Serbia) ja mahdollisille ehdokasmaille (Albania, Bosnia ja Hertsegovina sekä Kosovo), joka auttaa em. maita kohti mahdollista jäsenyyttä. EFSA työskentelee ehdokas- ja hakijamaiden kanssa mm. edistääkseen tietämystä EFSA:n toiminnasta, jakaakseen asiantuntemusta, luodakseen tiedonvaihtomenetelmiä ja ottaakseen kansalliset viranomaiset mukaan kriisiharjoituksiin. EFSA on sitoutunut Euroopan ”naapurisuuspolitiikkaan” yhteistyössä Euroopan komission kanssa.

EFSA:n tukiohjelmaan myös osallistuneesta **Kroatiasta on tulossa Unionin 28. jäsenvaltio** heinäkuussa 2013. Zorica Jurkovic Kroatian Elintarviketurvavirastosta (HAH) kertoi maansa elintarviketurvallisuusjärjestelmästä (HAH:n organisaatio: <http://www.hah.hr/english/organization.php>) ja EFSA:n tukiohjelmaan liittyvistä kokemuksista ja hyödyistä. Kaiken kaikkiaan Kroatia osallistuu 17 eri EFSA:n verkostoon ja työryhmään. Esim. FP -verkostoon Kroatia on osallistunut vuodesta 2009 alkaen ja hyödyntänyt verkostoa aktiivisesti mm. hankkimalla sen kautta vastauksia 8 eri kyselyynsä.

Lisätietoa EFSA:n tukiohjelma: <http://www.efsa.europa.eu/en/networks/euenlargement.htm>

FP -sopimukset uusitaan 5 vuoden välein ja nyt voimassa olevat sopimukset päättyvät 2013 vuoden lopussa.

FP -verkoston toiminta arvioidaan (muiden EFSA:n pysyvien verkostojen tavoin) **tämän vuoden aikana**.

Kokouksessa Sergio Potier Rodeia EFSA:sta esitti yhteenvedon edellisen kokouksen ryhmäkeskustelun tuotoksista, jossa itse arvioimme toimintaamme SWOT -analyysillä. Tunnistimme verkostomme vahvuusiksi mm. EU -tasolla päällekkäisen työn vähenemisen ja kansallisella tasolla EFSA:n näkyvyyden nousun.

Heikkouksiksi tunnistettiin mm. verkostolle lähetetyt epäselvät tietopyynnöt/kyselyt ja resurssien vähyyden. Mahdollisuuksiksi tunnistimme mm. FPen toiminnan EFSA:n suurlähtettiläinä ja yhteistyön mahdollisuudet FP:n välillä myös bilateraalilla tasolla (esim. yhteiskongressien järjestämisessä). Uhkiksi tunnistettiin mm. lisääntyvä työ ilman lisääntyviä resursseja ja FP verkostoon tulevien riskinhallintaan liittyvien kysymysten ja tietopyyntöjen kasvun.

Koska FP -verkoston kautta on lähetetty enenevässä määrin myös riskinhallintaan liittyviä kysymyksiä päätettiin laatia **verkoston kautta lähetettäville kysymyksille oma templaatti**, joka auttaisi fokusoimaan kysymykset riskinarviointiin. Erillinen työryhmä laatii tästä seuraavaan kokoukseen ehdotuksen.

Kokouksessa **päivitettiin riskinarviointikoulutuksen tilannetta**. Koulutukset mikrobiologisesta ja kemiallisesta riskinarvioinnista, kasvintuhojista, ravitsemuksesta ja GMOista (mukaan lukien uudet teknologiat) järjestettiin kaudella 2012–2013 ja ne toteutettiin Euroopan Komission rahoituksella. ”Better Training for Safer Food” -toiminnan kautta on perinteisesti järjestetty koulutusta riskinhallitsijoille, joten nyt sen organisoidessa koulutusta riskinarviointisijoille auttoivat FP:n maidensa BTSF -kontaktihenkilöitä löytämään sopivia valintakriteerit täyttäviä henkilöitä koulutettaviksi.

Sergio Potier Rodeia EFSA:sta kertoi EFSAn kouluttajien ja tarkkailijoiden antamasta palautteista järjestettyihin koulutuksiin liittyen. Pääosin palaute oli positiivista; suurin huoli koski koulutuksiin osallistuneiden tasoa, jossa BTSF -lähtökohta ”tarjota koulutusta kouluttajille” ei kurssien osalta toteutunut niin kuin oli alun perin ollut tarkoituksena. Koulutuksiin osallistuvien toivotaan kuitenkin jakavan tietoa koulutusten sisällöstä myös muille maidensa riskinarviointisijoille ja EFSA kannustikin maita hyödyntämään koulutuksessa jaettavaa materiaalia myös kansallisesti. Kerroin kokouksessa suomalaisten koulutuksiin osallistuneiden antamasta palautteesta, jonka kokosin heidän matkakertomuksistaan. Koulutukset olivat kurssilaisten mielestä mielenkiintoisia ja he tunsivat saaneensa niistä paljon irti. Kurssien sisältöä pidettiin hyvin suunniteltuna ja hyödyllisinä sekä kurssin vetäjiä osaavina. Lisäksi harjoitukset syvensivät luennoilla käsiteltyjä asioita. Lisäksi arvostettiin kurssin tarjoamaa mahdollisuutta verkostoitua eri maista tulevien kollegojen kanssa.

Riskinarviointikoulutukset jatkunevat kaudella 2014–2015, jolloin myös uusia aihealueita (esim. eläinten terveys ja hyvinvointi) harkitaan nykyisten lisäksi. EFSA:sta toivottiin FP:n auttavan taas maidensa BTSF -kontaktihenkilöitä löytämään maistaan sopivia henkilöitä koulutettavaksi.

Saadia Noorani EFSA:sta esitteli **EFSA:n tiedonvaihtojärjestelmää (IEP)**, koska se ei ollut uusille FP:lle tuttu. IEP tarjoaa siis jäsenvaltiolle ja EFSAlle työkalun, joilla ne voivat vaihtaa tietoja valmistuneista ja käynnissä olevista riskinarvioinneista. Se sisältää myös toimintasuunnitelmia ja muita maakohtaisia tietoja. Viime vuoden loppuun mennessä järjestelmässä on julkaistu yli 1 200 dokumenttia.

EFSA on julkaissut IEP:stä vuosiraportin vuoden 2012 osalta:

<http://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/398e.htm>. Esitin kokouksessa EFSAlle toivomuksen, että seuraavaan raporttiin huomioitaisiin myös maiden ja EFSAn IEP:stä imuroimat dokumentit, joka kertoisi IEP:n hyödynnettävyydestä (*vuonna 2012 imuroin 90 kpl muiden maiden lataamia dokumentteja kansallisille asiantuntijoillemme; mikä oli 36 % vuonna 2012 järjestelmään ladatuista*).

Kokouksessa sovimme, että kaikki FP:t lataavat EU -almanakassa olevan maakuvauksensa IEP:iin kunhan DE on julkaissut uusitun painoksen almanakasta. Uusitun kolmannen painoksen pitäisi olla saatavilla loppuvuodesta.

Kokouksessa keskusteltiin myös **tietojen jakamisesta** suunnitteluasteella olevista riskinarvioinneista, riskinarviointiin liittyvästä tiedonkeräyksestä sekä tutkimuksesta. Tämän tiedonvaihdon taustalla on välttää Euroopan tasolla mahdolliset päällekkäiset työt, samalla myös EFSA ja jäsenmaat saavat tietoa tulevista hankkeista. Tätä tietoa EFSA on kerännyt mailta joko EFSAn Extranetissä sijaitsevaan taulukkoon (Reporting table on planned activities) tai vaihtoehtoisesti IEP:iin päivitettyjen työsuunnitelmien muodossa.

Kokouksessa järjestettiin myös ryhmäkeskustelu, jossa pohdittiin kuinka tietoa työsuunnitelmista jaettaisiin, mitkä ovat siihen liittyvät pääasialliset vaikeudet ja rajoitukset. Tässä yhteydessä mietimme myös tämän hetkisten tiedonvaihtotyökalujemme hyödyllisyyttä sekä mitä kehitettävää ja mahdollisuuksia niillä olisi. Ja olisiko olemassa jotain uusia parempia työkaluja tiedonvaihtoon. Tässä yhteydessä keskustelimme myös mahdollisuudesta yhdistää IEP osaksi **EFSA:n virtuaalista kirjastoa**, jota ollaan parhaillaan luomassa. EFSA koostaa ryhmien tuotoksista ja yhteiskeskustelusta dokumentin, jota käsiteltäneen seuraavaksi AF:ssä.

Kokouksessa syvennyttiin EFSAn Kerstin Gross-Helmertn johdolla **Artikla 36 listan tarkistamiseen** liittyviin asioihin ja yksityiskohtiin. Jäsenmaiden pitää tarkistaa listalla olevien organisaatioidensa kelpoisuus. Mm. tarkistaa ovatko kaikki listalla olevat organisaatiot relevantteja listalaisia (esim. ovatko kaikki ns. oikeussubjekteja). Organisaatioiden kelpoisuus arvioidaan kriteereillä, jotka ovat mainittu Komission asetuksessa (EY) No 2230/2004. Kriteerien tarkistamisen jälkeen jäsenmaat lähettävät tiedon virallisia reittejä pitkin EFSA:an siitä, mitkä organisaatiot jäävät artikla 36 listalle, mitkä uudet organisaatiot otetaan sille mukaan ja mitkä mahdollisesti poistetaan listalta. Prosessi toteutetaan tämän vuoden syyskuun loppuun mennessä.

FR piti kokouksessa esityksen siitä miten heillä listalaisten arviointi etenee.
EFSA on päivittänyt www-sivuaan artikla 36 organisaatioiden osalta:
<http://www.efsa.europa.eu/en/networks/art36.htm>

SK ja ES jakoivat kokemuksia **kansallisten (EFSA:n pysyviin verkostoihin kuuluvien) asiantuntijoiden toimintatavoista ja tiedonvälityksestä**. Esim. SK:ssa kansallisten verkostolaisten täytyy pitää maan AF informoituna siitä mitä asioita heidän verkostoissaan käsitellään. Lisäksi he järjestävät vuosittain kokouksen johon osallistuvat FP, AF ja kaikki EFSA:n pysyviin verkostoihin kuuluvat kansalliset asiantuntijat. ES:ssa puolestaan ei em. kulttuuria ole, mutta he ovat luoneet nanoteknologia verkostolaiselle kansallisen asiantuntijaryhmän tukemaan tämän verkostotyötä. Tähän tukijoukkoon kuuluvat myös maan AF ja AFCWG jäsenet. ES:ssa luodaan parhaillaan myös omia kansallisia horisontaalisia verkostoja kehitymässä olevien riskien alueelle ja riskinarviointimenetelmien harmonisointiin, joiden on tarkoitus myös tukea EFSA:n pysyviin verkostoihin kuuluvien kansallisten asiantuntijoiden työtä.

DE jakoi tietoa **meriympäristössä esiintyvistä muovisista mikrohiukkasista**, jota median lisäksi myös ympäristöjärjestöt ovat nostaneet heillä esille. Muoviset mikrohiukkaset ja niiden sisältämät kemialliset aineet voivat päätyä elintarviketaruun esim. sellaisten merenelävien välityksellä, joiden ruoansulatuselimistöön pääsee näitä hiukkasia. Hiukkasten aiheuttamat terveysriskit ovatkin pitkälti selvittämättä, minkä johdosta DK on pyytänyt EFSA:ta tästä tieteellistä lausuntoa.

DE järjesti aiheesta huhtikuussa myös tieteellisen kongressin: <http://www.marine-litter-conference-berlin.info/>

Muut asiat

- EFSA on julkaissut raportin vuoden 2012 FP -toiminnasta:

<http://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/414e.htm>, joka perustuu eri maiden FP:n laatimiin raportteihin.

- Medvetnet association international scientific conference – one health, one medicine: sharing challenges for combating zoonoses -kongressi järjestetään Tanskassa (Lyngby) 24-25.6.2013. Kongressiin otetaan vielä ilmoittautumisia vastaan. Lisätietoja: www.medvetnet2013.eu

- EFSA hakee uusia asiantuntijoita kahteen tiedelautakuntaan (ANS ja CEF) kaudelle 2014–2017. Hakuaikaa on 17.6.2013 saakka. Lisätietoja: <http://www.efsa.europa.eu/en/scpanels/memberscall2011.htm> *Hakuilmoitus on julkaistu myös kansallisilla Focal Point sivuilla.*

Seuraava FP -kokous

✓ 18th 9–10.10.2013 IT (Parma)

JAKELU: M. Aho, K. Savela, Eviran jory, J. Husu-Kallio/MMM, R. Heinonen/MMM